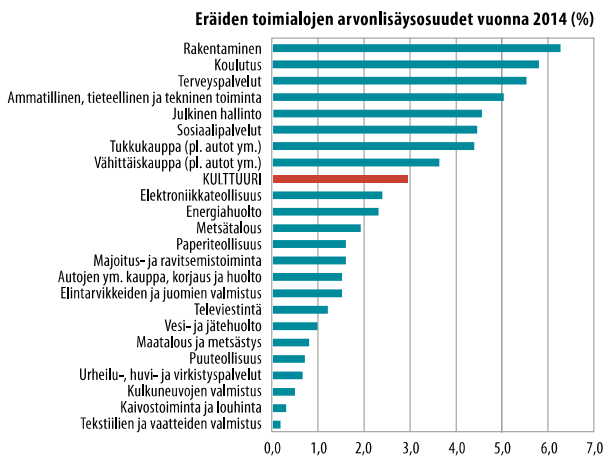

Luovat alat kasvun veturiksi

Luovien alojen hallitusohjelmatavoitteet
vaalikaudelle 2019–2023

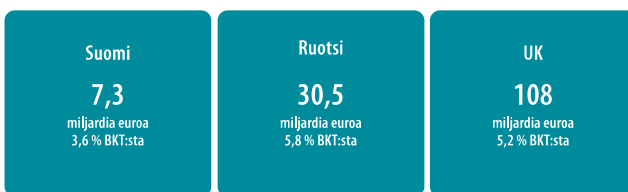
Kuvio 5. Kulttuurin toimialat osana kansantaloutta

Lähde: Tilastokeskus, kulttuurin satelliittitilinpito, 2014.

Kuva ”Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajina”-työryhmän raportista. Kuvassa luovien alojen koko ilman pelialaa.

Kuvio 8. Luovien alojen arvonlisäys Suomessa, Ruotsissa ja Isossa-Britanniassa

Lähde: Export Finland, 2016.

Kuva ”Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajina”-työryhmän raportista vertailee luovien alojen BKT-osuuksia.

Luovat alat luovat kasvua ja työpaikkoja.

Luovat alat ovat merkittävä työllisyyden ja kasvun lähde. Aineeton pääoma – luovuus, osaaminen ja tekijänoikeus – on uusi vahva tuotannontekijä.

Lisääntyvä osa investoinneista kohdistuu aineettomaan pääomaan. Siitä on tullut merkittävä kasvun ja tuottavuuden ajuri. Luovien alojen osuus Suomen bruttokansantuotteesta on suurempi kuin esimerkiksi elektroniikka-teollisuuden, paperiteollisuuden tai ravintola- ja majoitustoiminnan. Lisäksi luovat alat ovat työllistäneet enimmillään 107 000 henkilöä.

Luovien alojen BKT-osuus (ns. kulttuurin satelliittitilinpidon mukaisesti) oli vuonna 2015 2,9 prosenttia ja osuus työllisistä 3,5 prosenttia. Tämän lisäksi luoviin aloihin kuuluvaksi voidaan laskea vielä pelialan tuottama 0,6 % BKT:stä, jonka Tilastokeskus kirjaa tietokoneohjelmoinnin toimialalle. Kun pelit lasketaan mukaan, puhutaan noin 3,5 prosentista myös BKT:n osalta.

Luovilla aloilla on Suomessa suuri kasvupotentiaali. Esimerkiksi Ruotsissa niiden BKT-osuus on 5,8 prosenttia ja Iso-Britanniassa 5,2 prosenttia. Suomessa on siis varaa kasvuun.

Tässä ohjelmassa kerrotaan, miten Suomi voi kasvattaa luovia aloja, niiden vientiä ja työpaikkoja. Esitykset koskevat sekä alan yritystoimintaa että työntekijöitä. Ne on ryhmitetty kolmeen osaan:

- 1 Oikeudenmukainen ja kannustava tekijänoikeuslainsäädäntö
- 2 Luovien alojen elinkeinotoiminnan ja kilpailukyvyyn edistäminen
- 3 Taiteilijan ja tekijän toimeentulon turvaaminen elämän eri tilanteissa

Suomen on tartuttava kasvun mahdollisuuksiin.

Luovien alojen mahdollisuuksiin kannattaa tarttua. Niille tulee turvata reilut toimintaedellytykset ja kilpailuolosuhteet sekä toimiva tekijänoikeuslainsäädäntö. Lisäksi alan sosiaali- ja eläketurvan haasteisiin pitää vastata. Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY esittää seuraavia toimenpiteitä hallitusohjelmaan:

1 Oikeudenmukainen ja kannustava tekijänoikeuslainsäädäntö

- Kun arvokuiluongelmaan puuttuva DSM-direktiivi hyväksytään, Suomen tulee aattaa sen arvokuilua koskevat säännökset täysimääräisesti voimaan, seurata niiden tehokkuutta ja tarvittaessa ajaa lisätoimia EU:ssa.
- Markkinoita häiritsevät tekijänoikeuksien rajoitukset (kuten mm. äänitteiden pakkolisenssit) tulee poistaa.
- Yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkauspäätös on peruttava ja hyvityksen taso nostettava kopioinnin arvoa vastaavalle tasolle.

2 Luovien alojen elinkeinotoiminnan ja kilpailukyvyn edistäminen

- Suomen on nostettava luovien alojen ja kulttuurin edistäminen yhdeksi EU-puheenjohtajuuskauden kärkiteemaksi.
- Business Finlandin tulee edistää tehokkaasti luovien alojen elinkeinotoimintaa ja kehittää tukimallejaan paremmin luoville IPR-aloille soveltuviksi. Creative Business Finland -palvelukokonaisuuden rakentaminen on aloitettava.
- Suomeen on luotava musiikki- ja kirja-alan tuotantokannustimet. AV-alan tuotantokannustimille tulee turvata riittävä rahoitus.
- Elokuvasäätien tukivarat on nostettava pohjoismaiselle tasolle.

- Kulttuurisille sisällöille, kuten sähköisille julkaisuille ja ääni- ja kuvatalenteille, tulee ottaa käyttöön alennettu ALV-kanta, joka koskee sekä fyysistä kauppaa että digitaalisia palveluja. Esittävien taiteilijoiden ja ohjelmatoimistojen pääsy arvonlisäveron piiriin on mahdollistettava muuttamalla arvonlisäverolain 45 §:ää.
- Piratismiin torjuntaa on tehostettava EU:ssa mm. sitouttamalla välittäjät mukaan toimintaan. Palveluntarjoajilta on säädösten mukaisesti edellytettävä ylläpitäjätietojen julkistamista. On mahdollistettava se, että yhdessä EU-maassa annettu lainvoimainen estomääräys voidaan panna toimeen myös toisessa EU-maassa.
- Yleisradion on edistettävä kotimaisten sisältöjen käyttöä toiminnassaan. Sekä omissa että tilaustuotannoissa Ylen tulee panostaa sisällön laatuun ja kotimaisuuteen hakematta säästöjä esimerkiksi niin, että käytetään tekijänoikeudellisesti vapaita sisältöjä.

3 Taiteilijan ja tekijän toimeentulon turvaaminen elämän eri tilanteissa

- Jokaiselle ihmiselle tulee kertyä työntekemuodosta riippumatta riittävä eläke- ja sosiaaliturva, ja kaikilla on myös käytännössä oltava mahdollisuus työttömyysturvaan.
- Valtion tulee luoda palkka.fi-tyyppinen palveluportaali helpottamaan itsensä työllistäjien monenlaisten tulojen ja niihin liittyvien eläke- ja muiden maksujen hoitamista.

Luovien alojen osuus Suomen BKT:sta on suurempi kuin esimerkiksi elektroniikkateollisuuden, paperiteollisuuden tai ravintola- ja majoitustoiminnan.

Oikeudenmukainen ja kannustava tekijänoikeuslainsäädäntö

Digitalisoituminen on muuttanut teosten luomista, tuottamista, jakelua ja käyttöä. Se on tehnyt tekijänoikeudesta entistä tärkeämpää. Tekijänoikeus merkitsee luoville aloille samaa kuin omistusoikeus muille aloille, sillä luovien alojen ansio- ja yritystoiminta on yhä enemmän oikeuksien kauppaa.

Vaikka tekijänoikeus nauttii perustuslain omaisuudensuojaa, siihen on vuosien varrella tehty erilaisia oikeudenrajoituksia. Digitaalisessa maailmassa näiden rajoitusten merkitys voi kasvaa odottamattomalla tavalla. Ellei tekijänoikeuden haltijoilla ole tasapainoista neuvotteluasemaa tai mahdollisuutta valvoa oikeuksiaan, he voivat jäädä ilman oikeudenmukaista korvausta teostensa ja tuotteittensa käytöstä.

On turvattava lainsäädännöllä se, että tekijänoikeuden haltijat saavat oikeudenmukaisen osuuden luovien sisältöjensä tuottamasta arvosta. Luvatonta käyttöä on torjuttava ja siihen on puututtava aktiivisesti. Arvokuilun kaltaiset porsaanreiät on tukittava.

Tekijänoikeusmarkkinan tulee perustua sopimusvapauteen. Taloudellisten tekijänoikeuksien hyödyntämisen on ensisijaisesti tapahduttava individuaalisen ja kollektiivisen sopimisen kautta. Tekijänoikeuteen ei tule tehdä lisää poikkeuksia ja rajoituksia. Niitä pitää päinvastoin karsia.

Tekijänoikeuslainsäädäntöä on kehitettävä sekä EU-tasolla että kansallisesti kunnioittamalla tekijänoikeuden perusperiaatteita, vahvistamalla sopimusvapautta, edistämällä markkinoiden toimivuutta sekä ottamalla huomioon koko arvoketjun oikeutetut tarpeet. Tulevalla vaalikaudella on tehtävä seuraavaa:

1.1. Arvokuiluongelman korjaaminen on saatettava loppuun.

EU-tasolla on havaittu, että luovia sisältöjä on voitu käyttää liiketoiminnassa ilman, että niistä olisi sovittu ja maksettu. YouTuben ja SoundCloudin kaltaiset alustapalvelut ovat pystyneet hyödyntämään kuluttajien palveluun laittamia sisältötuotteita. Tämä syö luovan alan tuloja ja tekee kilpailutilanteen

epäreiluksi muille sisältöpalveluille. EU valmisteleekin ongelmaan puuttuvaa direktiiviä, joka koskee tekijänoikeutta digitaalisilla sisämarkkinoilla (DSM-direktiivi). Suomen on aktiivisesti edistettävä arvokuiluongelman ratkaisemista sekä EU-tasolla että omalla lainsäädännöllään.

Kun arvokuiluongelmaan puuttuva DSM-direktiivi hyväksytään, Suomen on implementoitava sen arvokuilua koskevat säännökset täysimääräisesti, seurattava niiden tehoavuutta ja tarvittaessa ajettava lisätoimia EU:ssa.

1.2. Markkinoita häiritsevät oikeudenrajoitukset on poistettava.

Tekijänoikeus nauttii perustuslain turvaamaa omaisuudensuojaa. Siihen on kuitenkin säädetty vuosien varrella poikkeuksia ja rajoituksia, jotka kaventavat ihmisen omaan henkiseen omaisuuteen liittyvää päätäntävaltaa.

Tämä heikentää luovien alojen mahdollisuutta neuvotella omien teosten ja tuotteiden käytön ehdoista ja käytöstä maksettavista korvauksista.

Koska sisältöjen levittäminen internetverkossa on erilaista kuin fyysisessä maailmassa, vuosikymmeniä sitten tehty tekijänoikeuden rajoitukset voivat saada digimaailmassa myös aikoinaan ajateltua suuremman merkityksen.

Tekijänoikeustalouden tulee perustua mahdollisimman pitkälti sopimukseen eikä pakkorajoituksiin. Tekijöille, taiteilijoille ja luovan alan yrityksille tulee turvata tasapuolinen neuvotteluasema suhteessa käyttäjiin.

Markkinoita häiritsevät oikeudenrajoitukset (esim. äänitteiden pakko-lisenssit) tulee poistaa.

1.3. Yksityisen kopioinnin hyvitys on nostettava kohtuutasolle.

Yksityisen kopioinnin hyvitys (ns. hyvitysmaksu) on lain takaama korvaus siitä, että kuluttajat saavat kopioida teoksia ja tuotteita omaan käyttöönsä. Hyvitys maksetaan kopioitujen teosten tekijöille sekä alalla toimiville säätöille, jotka käyttävät saamansa varat kulttuurin tukemiseen.

Hyvitys maksetaan valtion budjetista. Aiemmin sitä kerättiin kopiointivälineiden hinnasta ns. laitemaksuna. Se kuitenkin sulii olemattomiin, koska maksua ei koskaan alettu kerätä uusista kopiointivälineistä, kuten kännyköistä ja tietokoneista.

Valtio päätti hyvityksen määräksi 11 miljoonaa euroa. Summa perustui vain poliittiseen päätökseen, jonka pohjaksi ei tutkittu kopioinnin määrää tai kopioinnin aiheuttamaa haittaa.

Sittemmin tutkimusta on tehty. Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämän tutkimuksen mukaan vuonna 2017

– noin miljoona suomalaista kopioi mm. musiikkia, elokuvia ja tv-ohjelmia, ja vuosittain kopioitujen tiedostojen määrä on yhteensä lähes neljännesmiljardi

– Noin 40 % musiikkituotteiden kopioijista ja vajaa viidennes av-tiedostojen kopioijista ostaisi kopioimansa sisällön, ellei kopiointimahdollisuutta olisi.

Tutkimus osoittaa, ettei hyvitys vastaa kopioitujen tuotteiden arvoa eikä kopioinnin aiheuttamaa myynnin menetystä. Lisäksi nykyinen hallitus päätti kehysriihessä 2018 leikata hyvitystä merkittävästi (9 miljoonaan euroon vuonna 2019 ja 7 miljoonaan euroon vuonna 2020).

Päätös yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkaamisesta on peruttava ja hyvityksen taso nostettava kopioinnin arvoa vastaavalle tasolle.

Luovien alojen elinkeino- toiminnan ja kilpailu- kyvyn edistäminen

Luovat alat ovat merkittävä työllisyyden ja kasvun lähde. Ne tuottavat yhteensä noin 3,5 % BKT:stä ja työpaikoista. Osuus on suurempi kuin esimerkiksi metsäteollisuudella, elektroniikkateollisuudella tai majoitus- ja ravintola-alalla. Silti luovien alojen osuus on meillä merkittävästi pienempi kuin esimerkiksi Ruotsissa tai Iso-Britanniassa.

Suomen luovien alojen haasteina ovat pieni kotimarkkina ja siitä pitkälti johtuva pääomapula, joka hidastaa kansainvälistymis- ja vientimahdollisuuksia. Kasvun vauhdittamiseksi tulee kehittää alan tuotantokannustin- ja edistämistoimintaa sekä arvonlisäverokohtelua. Kotimaisten sisältöjen näkökulmasta myös valtionyhtiö Yleisradion toimilla on merkittävä rooli.

Tulevalla vaalikaudella on tehtävä seuraavaa:

2.1. Luova talous on nostettava EU-puheenjohtajuuskautemme veturiksi.

Suomen tulee profiloitua EU-puheenjohtajuuskaudellaan luovan talouden edelläkävijäksi ja edistäjäksi. On edistettävä EU-laajuisia investointeja luovaan talouteen sekä nostettava esille luovan ja digitaalisen talouden teemoja EU:n kauppasuhteissa.

Suomen on nostettava luovien alojen ja kulttuurin edistäminen EU-puheenjohtajuuskauden yhdeksi kärkiteemaksi.

2.2. Creative Business Finland -malli on toteutettava.

Luovan alan toimijat ovat pääsääntöisesti elinkeinonharjoittajia ja pk-yrityksiä. Luovilla aloilla on innovaatiopotentiaalia, joka tuottaa uutta kasvua. Luovan alan yritysten on kuitenkin vaikeaa saada rahoitusta kehitystyölleen ja hankkeilleen. Uusi Business Finland on avaintekijä asian korjaamisessa. Sen pitää edistää luovia aloja aiempaa tehokkaammin.

Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajana -työryhmä ehdotti, että aletaan rakentaa Creative Business Finland -palvelukokonaisuutta. Siihen koottaisiin tärkeimmät yritys-, kasvu-, neuvonta-, koulutus- ja kansainvälistymispalvelut, ja sen toiminta integroitaisiin rahoituspalveluiden järjestämiseen sekä maakuntien kasvupalveluiden ja Business Finlandin toimintaan.

Business Finlandin tukijärjestelmien kehittäminen ja Creative Business Finland -palvelukokonaisuuden rakentaminen vauhdittaisivat alan kehitystyötä ja vientiä.

Business Finlandin on edistettävä tehokkaasti luovien alojen elinkeinotoimintaa ja kehitettävä tukimallejaan paremmin luoville IPR-aloille soveltuviksi.

Creative Business Finland -palvelukokonaisuuden rakentaminen on aloitettava.

2.3. Tuotantokannustinjärjestelmää on kehitettävä.

Useimmat EU-maat tarjoavat erilaisia tuotantokannustumia. Ne edistävät jäsenmaan oman luovan alan toimintaa ja houkuttelevat maahan ulkomaisia tuotantoja.

Suomeen on luotu av-alan tuotantokannustinjärjestelmä. Sen rahoitus on turvattava. Jotta musiikkiala pystyisi kilpailemaan kansainvälisesti tasavertaisena, on Suomeen luotava tuotantokannustin musiikkialalle.

Suomen pieni kieli- ja markkina-alue tekevät kirja-alan toiminnasta haastavaa. Tästä syystä kirja-ala tarvitsee tuotantokannustimen, joka mahdollistaa sen, että laadukasta kotimaista kirjallisuutta voidaan tehdä myös muuten kuin markkinavetoisesti. Tuotantokannustimet vahvistavat toimialan kasvua, työllisyyttä ja vientimahdollisuuksia.

Suomeen tulee luoda musiikki- ja kirja-alan tuotantokannustimet. AV-alan tuotantokannustimien rahoitus on turvattava.

2.4. Elokuvasäätien tukimäärärahat on nostettava pohjoismaiselle tasolle.

Suomessa on korkealuokkaista elokuvaosaamista, mutta pienet kotimarkkinat ja osin niistä johtuva pääomien puute hidastavat alan kehitystä. Kun Euroopassa tuotetun pitkän näytelmäelokuvan keskimääräinen kokonaisbudjetti on noin 3,5 miljoonaa euroa, Suomessa se on vain noin 1,3 miljoonaa euroa (2016).

Elokuvaa tuetaan kaikissa EU-maissa. Kilpailijamaissamme tuki on selvästi suurempaa kuin meillä. Suomen elokuvasäätien toimintamäärärahat

ovat runsas 2,5 miljoonaa euroa ja tukimäärärahat noin 24 miljoonaa euroa. Ruotsissa elokuvan tuki-instituuttien toiminta- ja tukimäärärahat ovat noin 60 miljoonaa euroa ja Tanskassa noin 67 miljoonaa euroa. Norjassa elokuvaa tuetaan noin 47 miljoonalla eurolla vuodessa.

Kasvattamalla elokuvasektorin määrärahoja saadaan kipeästi kaivattuja lisäresursseja kotimaiselle elokuvalle, tv-sarjojen kehitystyölle sekä erityisesti vientiin tähtääville tuotannoille.

Elokuvasektorin tukimäärärahat on nostettava pohjoismaiselle tasolle

2.5. Piratismiin torjuntaa on tehostettava koko EU:ssa.

Tekijänoikeuden toteutumista on voitava valvoa. Lakien rikkomiseen tulee voida puuttua. Internet-piratismiin osalta tämä ei vielä kukaan kaikilta osin toimi.

Sisämarkkinoiden yhdyttyä ja kulttuurituotteiden ja -palveluiden tarjonnan ja kulutuksen siirtyessä yhä enemmän internetiin oikeuksien toimeenpanoon verkkoympäristössä on oltava tehokkaat ja nopeat keinot, myös rajat ylittävissä tilanteissa.

Internet-ympäristössä toimivat välittäjät on sitoutettava piratismiin torjuntaan. Vähimmäisvaatimuksena on se, että ne pidättäytyvät tarjoamasta palvelujaan anonyymeille tahoille.

Olemassa olevien säädösten noudattamista on valvottava mm. edellyttämällä, että palveluntarjoajat julkistavat säädösten mukaisesti ylläpitäjätiedot.

Uusia tietosuojasäädöksiä ei pidä alkaa tulkita piratismirikollisten hyväksi. Se estäisi puuttumisen selviin laittomuuksiin.

Koska verkkopiratismirikollisuus ylittää vaivatta EU-maiden rajat, yhdessä EU-maassa annettu lainvoimainen estomääräys on voitava panna toimeen myös toisessa EU-maassa.

2.6. Arvonlisäverojärjestelmää on kehitettävä.

Luovien alojen ammattilaiset toimivat yhä useammin yrittäjäriskillä ja yrittäjämuodossa. Suomen arvonlisäverojärjestelmää pitää kehittää luovaa toimintaa kannustavaksi. Sähköisille julkaisuille ja tallenteille on otettava käyttöön alempi ALV ja esittävien taiteilijoiden yrityksille tulee luoda mahdollisuus halutessaan päästä arvonlisäveron piiriin.

Sähköisiin julkaisuihin sovelletaan nykyisin yleistä arvonlisäverokantaa, joka on Suomessa 24 prosenttia. Painettuihin julkaisuihin sovelletaan alennettua 10 prosentin verokantaa. EU-komissio julkaisi 18.1.2018 arvonlisäverokantojen muuttamista koskevan direktiiviehdotuksensa (COM (2018)20).

Sen mukaan jäsenvaltiot voisivat soveltaa yleisen verokannan lisäksi nollaverokantaa, yhtä alle 5 %:n kantaa sekä enintään kahta vähintään 5 %:n kantaa.

Valtioneuvosto on direktiiviehdotuksesta antamassaan U-kirjelmässä (U 9/2018) esittänyt, että jäsenvaltioille tulisi antaa mahdollisuus soveltaa alennettua verokantaa digitaalisiin julkaisuihin ja että komission tätä koskeva aiempi ehdotus tulisi hyväksyä pikaisesti. Suomen tulee edistää ALV-kantojen muuttamista koskevan EU-sääntelyn nopeaa hyväksymistä ja ottaa alemmat ALV-kannat kansallisesti käyttöön mahdollisimman pian.

Kulttuurisille sisällöille tulee ottaa käyttöön alennettu arvonlisäkanta, joka koskee sekä fyysistä että sähköistä tallennekauppaa ja suoratoistopalveluja. Alennettu arvonlisäverokanta edistäisi kulttuuria, kotimaisten sähköisten julkaisujen ja tallenteiden tuottamista, parantaisi niiden kilpailuasemaa sekä toisi kuluttajille kiinnostavaa, kehittävää ja viihdyttävää kotimaista sisältöä.

Kulttuurisille sisällöille, kuten sähköisille julkaisuille ja ääni- sekä kuvatalenteille, tulee ottaa käyttöön alennettu ALV-kanta, joka koskee sekä fyysistä kauppaa että digitaalisia palveluja

Esittäville taiteilijoille maksettavat palkkiot ovat nykyisin arvonlisäverottomia. Taiteilijat ja heidän yhtiönsä maksavat kuitenkin arvonlisäverolliset hinnat oman ansiotoimintansa kuluista. Toisin kuin muilla yrittäjillä heillä ei ole mahdollisuutta vähentää ostoistaan maksamiaan arvonlisäveroja ja hyödyntää niitä omien hankintojensa rahoituksessa.

Esiintymistapahtumia koskevaa arvonlisäverolain 45 §:ää tulee muuttaa siten, että yritykset voivat hakeutua myös näiden palkkioiden osalta arvonlisäverovelvollisiksi. Sovellettavaksi arvonlisäverokannaksi tulisi 10 %. Tämä verokanta olisi yhtenäinen voimassa olevan arvonlisäverolain 85 a §:n perusteella teatteri-, sirkus-, musiikki- ja tanssiesitysten, elokuvanäytösten, näyttelyjen, urheilutapahtumien, huvipuistojen, eläintarhojen, museoiden sekä muiden vastaavien kulttuuri- ja viihdetilaisuuksien ja laitosten pääsymaksuista suoritettavan veron kanssa.

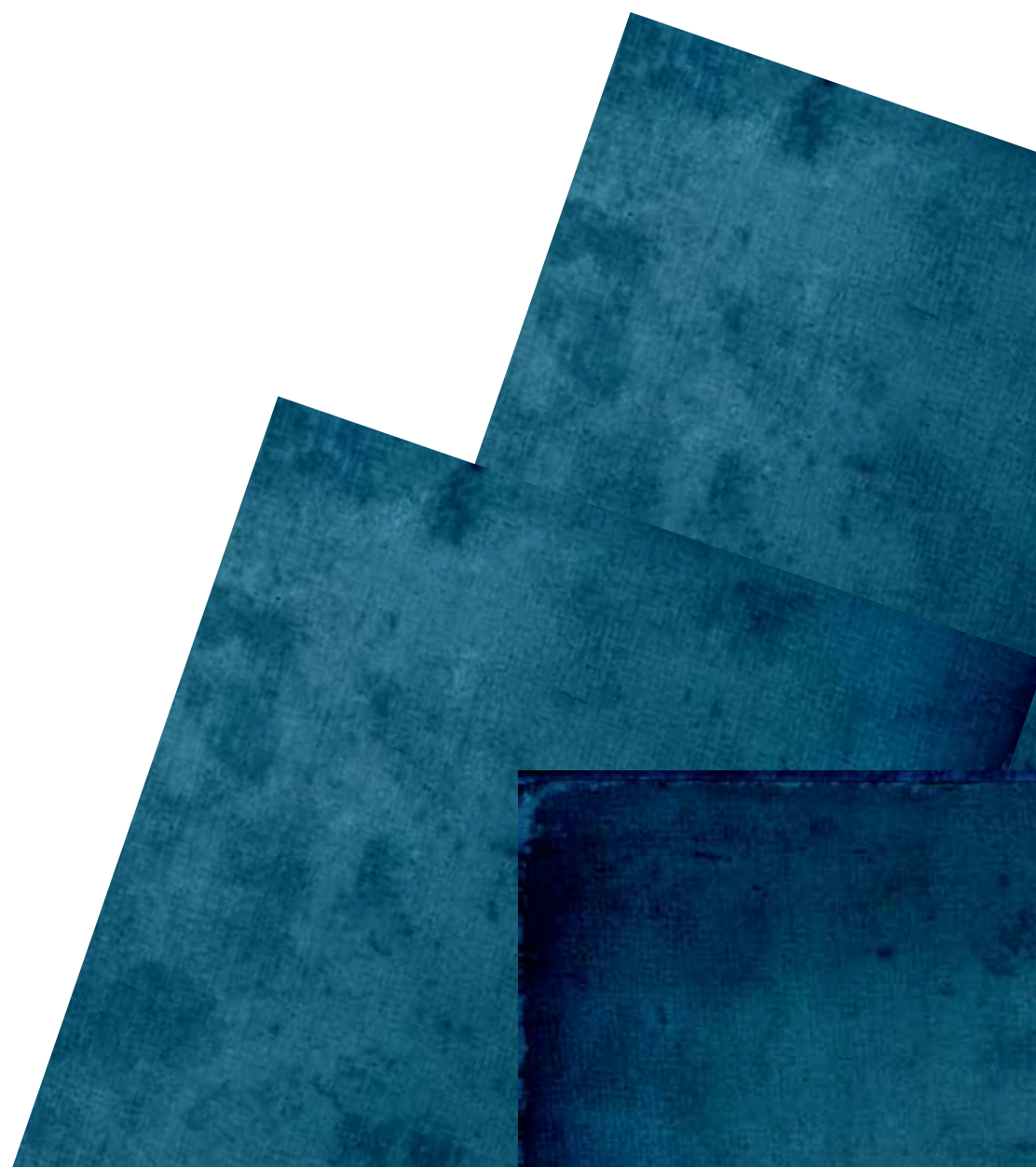
Esittäville taiteijoille ja ohjelmatoimistoille on tehtävä mahdolliseksi päästä halutessaan arvonlisäveron piiriin muuttamalla arvonlisäverolain 45 §:ää.

2.7. Lisätään kotimaisen sisällön käyttöä Yleisradion toiminnassa.

Yleisradion tulee tehtävänsä mukaisesti tukea suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimista ja kulttuurista moninaisuutta. Yleisradion rooli kotimaisen kulttuurin käyttäjänä, rahoittajana ja esittelijänä on merkittävä. Koska Yleisradion toiminta rahoitetaan suomalaisten veroilla, sen on riittävästi panostettava kotimaisen tekijänoikeuden suojaamaan sisällön käyttöön. Jos Yleisradio käyttää tekijänoikeudellisesti vapaita sisältöjä tai edellyttää, että sellaisia

käytetään sen tilaamissa sisällöissä, se hakee säästöjä kotimaisen kulttuuri-
alan kustannuksella.

Yleisradion tulee edistää kotimaisten sisältöjen käyttöä toiminnassaan. Sekä omissa että tilaustuotannoissa Ylen tulee panostaa sisällön laatuun ja kotimaisuuteen hakematta säästöjä esimerkiksi tekijänoikeudellisesti vapaita sisältöjä käyttämällä.

Taiteilijan ja tekijän toimeentulon turvaaminen elämän eri tilanteissa

Kulttuurialoilla ansio kertyy pienistä puroista. Taiteilijat ja tekijät saavat mm. työsuhteista palkkaa tai palkkiota, yrittäjäasemassa työkorvausta, teki-jänoikeusjärjestöjen tilittämiä korvauksia, rojalteja ja jotkut myös apurahoja.

Näin erilaisten työnteko- ja tulomuotojen verotuksen ja eläke- sekä sosiaalimaksujen hallinta olisi haaste kenelle tahansa pienyrittäjälle. Palkanmaksua helpottamaan on jo olemassa palkka.fi-palveluportaali. Verottajan ja Kelan tulee kehittää vastaava portaali, jossa näitä asioita olisi sekä maksajan että tulonsaajan kannalta nykyistä helpompi hallinnoida.

Työsuhdetyön ja yrittäjätyön samanaikaista työttömyysvakuuttamista koskeva selvitystyö on vireillä (ns. yhdistelmävakuutus). Työttömyysvakuutusta on kehitettävä selvityksen perusteella saatavien tulosten perusteella.

Moni itsensä työllistäjä jää ikääntyessään kansan- tai takuueläkkeen vaaraan. Ansiot ovat niin pienet, etteivät ne juurikaan kerrytä ansiosidonnaista sosiaali- tai eläketurvaa. Samasta syystä YEL-vakuutukset hoidetaan minimitasolla. Tämä on ongelma sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta, koska mm. eläkkeet jäävät pieniksi ja ne rahoitetaan pitkälti verovarolla.

Itsensä työllistämisen erilaisten muotojen ennustetaan yleistyvän myös muilla aloilla. Se lisää tarvetta puuttua kulttuurialalla havaittuihin sosiaali-, työttömyys- ja eläketurvan ja verotuksen haasteisiin.

Jokaiselle ihmiselle täytyy kertyä työntekomuodosta riippumatta riittävä eläke- ja sosiaaliturva, ja jokaisella on oltava mahdollisuus työttömyysturvaan, ellei töitä ole.

On kehitettävä palveluportaali helpottamaan itsensä työllistäjien monenlaisten tulojen ja niihin liittyvien maksuvelvoitteiden hoitamista.

LOPUKSI

Luovat alat kasvun veturiksi

Luovien alojen merkitys kasvaa sekä Suomessa että maailmalla. Kaikkialla ollaan kiinnostuneita tekijänoikeuksiin perustuvien luovien alojen kasvumahdollisuuksista ja työpaikoista.

Luovat alat voivat toimia Suomen kasvun vetureina. Jokaisen päättäjän kannattaa tutustua Luovat alat Suomen kasvun ja työllisyyden vahvistajina -työryhmän raporttiin ja sen toimenpide-ehdotuksiin.

Edellä olemme kuvanneet omat ykköstavoitteemme. On edistettävä lainsäädäntöä ja tukimuotoja, jotka mahdollistavat kotimaisille luovan alan yrityksille nykyistä tasavertaisemman kilpailumahdollisuuden ulkomaisten kanssa ja luovan alan tekijöille mahdollisuuden tulla toimeen tekemällään työllä.

Luovien alojen mahdollisuuksiin pitää tarttua. Kyse on sekä suomalaisista työpaikoista että kotimaisen kulttuurin ja sisältöalan menestyksestä.

Nostetaan luovan alat Suomessa kasvun veturiksi!

Helsingissä 25.4.2018

Luovan työn tekijät ja yrittäjät LYHTY

Lähteet

Luovat alat Suomen talouden ja työllisyyden vahvistajina-työryhmä, ns. Brunilan työryhmä. Raportti: http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79725/Luova%20talous%20ja%20aineettomat%20arvot_FINAL.pdf

Kulttuurin satelliittitilinpito (Culture Satellite Accounts) on tilastojärjestelmä, jolla kuvataan kulttuurin taloudellista merkitystä <http://www.tilastokeskus.fi/til/klts/index.html>

Kulttuurin satelliittitilinpito [verkkojulkaisu]. ISSN=2323-959X. 2015. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 8.3.2018]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/klts/2015/klts_2015_2017-10-24_tie_001_fi.html

LUOVAN TYÖN TEKIJÄT JA YRITTÄJÄT | LYHTY

Luovan alan Lyhty -yhteistyöprojektin jäsenet ovat • Audio-visual Producers Finland – APFI ry • Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys Gramex ry • Forum Artis - Taiteilijajärjestöjen yhteistyöjärjestö • Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry • Kopiosto ry • Musiikkituottajat – IFPI Finland ry • Suomen elokuvatoimistojen liitto ry • Suomen Musiikintekijät ry • Suomen Musiikkikustantajat ry • Suomen Muusikkojen Liitto ry • Suomen Säveltäjät ry • Säveltäjain Tekijänoikeustoimisto Teosto ry • Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus TTVK ry • Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry.